CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

Rodzaj dokumentu:	**Zasady oceniania rozwiązań zadań**
Egzamin:	**Egzamin maturalny**
Przedmiot:	**Język angielski**
Poziom:	**Poziom podstawowy**
Formy arkusza:	MJAP-P0-100, MJAP-P0-200, MJAP-P0-400,
Termin egzaminu:	5 czerwca 2023 r.
Data publikacji dokumentu:	5 czerwca 2023 r.

Zasady oceniania zadań zamkniętych oraz zadań otwartych krótkiej odpowiedzi

Zadania zamknięte

1 pkt – poprawna odpowiedź.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych

W zadaniach otwartych sprawdzających znajomość środków językowych wymagana jest pełna poprawność gramatyczna i ortograficzna.

Zadanie otwarte sprawdzające rozumienie tekstów pisanych

1. Odpowiedź musi być komunikatywna dla odbiorcy, zgodna z poleceniem oraz musi wskazywać, że zdający zrozumiał tekst.
2. O ile zasady oceniania określone dla danego zadania nie stanowią inaczej, odpowiedź nie jest akceptowana, jeśli zdający:
   - popełnia błędy, które
     - zmieniają znaczenie wyrazu
     - powodują, że użyty wyraz nie byłby zrozumiany przez odbiorcę jako wyraz, którym zdający powinien uzupełnić tekst
     - powodują, że odpowiedź jest niejasna, dwuznaczna lub wieloznaczna
   - używa zapisu odzwierciedlającego brzmienie wyrazu zamiast zapisu w poprawnej formie ortograficznej
   - udziela odpowiedzi, która:
     - nie jest wystarczająco precyzyjna, np. *język obcy* zamiast *język niemiecki* w zadaniu 5.5.
     - nie łączy się logicznie i/lub nie jest spójna z fragmentami tekstu otaczającymi lukę; nie jest logiczną odpowiedzią na pytanie, np. *rynek pracy* zamiast *16 reguł* w zadaniu 5.6.
   - udziela dwóch odpowiedzi, z których jedna jest poprawna, a druga – błędna, np. *nauczyć się innych języków i zostać przewodnikiem* zamiast *nauczyć się innych języków* w zadaniu 5.7.
   - podaje poprawną odpowiedź, ale uzupełnia ją elementami, które nie są zgodne z tekstem, np. *język niemiecki i hiszpański* zamiast *język niemiecki* w zadaniu 5.5.
   - udziela odpowiedzi w innym języku niż wymagany w danym zadaniu, np. *First Aid* zamiast *pierwszej pomocy/pomocy przedmedycznej* w zadaniu 5.4.
3. Jeżeli lukę należy uzupełnić dłuższym fragmentem tekstu lub zadanie wymaga odpowiedzi pełnym zdaniem, kluczowe jest przekazanie komunikatu.

Uwaga!

1. W zasadach oceniania rozwiązań zadań ustalanych dla konkretnych zadań w arkuszu egzaminacyjnym mogą zostać określone wyjątki od powyższych zasad, np. dopuszczające uzgodniony katalog błędów w przypadku danego wyrazu.
2. Akceptowane są również odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania, jeżeli są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Rozumienie ze słuchu

Zadanie 1.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024[1]		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
1.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiadane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka […].*	II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	F
1.2.			T
1.3.			F
1.4.			T
1.5.			T

Zadanie 2.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
2.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiadane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka […].*	II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	D
2.2.		II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi […].	F
2.3.		II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	C
2.4.		II.4) Zdający określa kontekst wypowiedzi […].	B
2.5.		II.2) Zdający określa główną myśl wypowiedzi […].	A

[1] Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. z 2022 r., poz. 1246).

Zadanie 3.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
3.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie wypowiedzi ustne o umiarkowanym stopniu złożoności, wypowiadane w naturalnym tempie, w standardowej odmianie języka […].*	II.3) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	A
3.2.		II.4) Zdający określa kontekst wypowiedzi […].	C
3.3.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	C
3.4.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	A
3.5.		II.5) Zdający znajduje w wypowiedzi określone informacje.	B

Rozumienie tekstów pisanych

Zadanie 4.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
4.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].*	III.1) Zdający określa główną myśl […] fragmentu tekstu.	B
4.2.			F
4.3.			A
4.4.			C

Zadanie 5.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
5.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].*	III.1) Zdający określa intencje nadawcy/autora wypowiedzi.	B
5.2.		III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.	D
5.3.		III.1) Zdający określa główną myśl tekstu […].	A

<table>
<tr><th rowspan="2">Zadanie</th><th colspan="3">Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024</th></tr>
<tr><th>Wymagania ogólne</th><th colspan="2">Wymagania szczegółowe</th></tr>
<tr><td>5.4.</td><td rowspan="4">II. Rozumienie wypowiedzi.

Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

I. Znajomość środków językowych.

Zdający posługuje się dość bogatym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].</td><td rowspan="4">VIII.2) Zdający przekazuje […] w języku polskim […] informacje sformułowane w […] języku obcym.</td><td rowspan="4">III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.

III.7) Zdający wyciąga wnioski wynikające z informacji zawartych w tekście.</td></tr>
<tr><td>5.5.</td></tr>
<tr><td>5.6.</td></tr>
<tr><td>5.7.</td></tr>
</table>

Uszczegółowienia do zadania 5.

Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna albo brak odpowiedzi.

Zadanie 5.4.

Kluczowe jest przekazanie informacji, że warunkiem bycia zatrudnionym jako przewodnik wycieczek konieczne jest ukończenie kursu pierwszej pomocy (przedmedycznej).

Odpowiedź **oczekiwana** (1pkt)	
pierwszej pomocy (przedmedycznej)	
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1pkt)	
udzielania pierwszej pomocy	odpowiedź akceptowana

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania, które są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
językowy przewodnika	odpowiedź jest niezgodna z tekstem
z certyfikatem przygotowawczy samej pomocy	odpowiedź jest niewystarczająco precyzyjna
języka hiszpańskiego języka arabskiego lub hiszpańskiego	odpowiedź nie łączy się logicznie z fragmentem tekstu otaczającym lukę
first aid	odpowiedź w innym języku niż wymagany w zadaniu

Zadanie 5.5.

Kluczowe jest wskazanie, że zdający dobrze zna język niemiecki.

Odpowiedź **oczekiwana** (1pkt)	
język niemiecki	
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1pkt)	
niemiecki się na języku niemieckim	odpowiedź akceptowana

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania, które są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
francuski/angielski/hiszpański doświadczenie w podróżowaniu	odpowiedź jest niezgodna z tekstem
języki obce	odpowiedź jest niewystarczająco precyzyjna

Zadanie 5.6.

Kluczowe jest wskazanie, że język Esperanto ma tylko 16 prostych reguł.

Odpowiedź **oczekiwana** (1pkt)	
16 prostych reguł	
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1pkt)	
16/szesnaście reguł	wyraz *prostych* może być pominięty

16 (prostych) zasad	akceptowane jest użycie wyrazów o zbliżonym znaczeniu do wyrazu *reguły*
16 łatwych zasad 16 prostych/łatwych zasad do nauczenia	odpowiedź akceptowana

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania, które są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
16 czasów 16 podobnych zasad jedną formę gramatyczną	odpowiedź jest niezgodna z tekstem
kilka/niewiele/kilkanaście reguł łatwe zasady	odpowiedź jest niewystarczająco precyzyjna
16 reguł i wyjątki gramatyczne	odpowiedź poprawna uzupełniona elementem niezgodnym z tekstem
podobny do innych języków	odpowiedź nie łączy się logicznie z fragmentem tekstu otaczającym lukę

Zadanie 5.7.

Kluczowe jest wskazanie, że znając język Esperanto łatwiej jest nauczyć się innych języków obcych.

Odpowiedź **oczekiwana** (1pkt)	
nauczyć się innych języków obcych	
Przykładowe **akceptowane** odpowiedzi (1pkt)	
nauczyć się innych języków	wyraz *obcych* może być pominięty
przyswajać inne języki (obce) uczyć się innych języków zrozumieć, jak działają inne języki zrozumieć funkcje językowe poznać inne języki	akceptowane jest użycie wyrażeń o zbliżonym znaczeniu do wyrażenia *nauczyć się*
nauczyć się szybciej innych języków nauczyć się włoskiego, francuskiego i hiszpańskiego zrozumieć włoski, francuski i hiszpański	odpowiedź akceptowana

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi nieujęte w zasadach oceniania, które są merytorycznie poprawne i spełniają wszystkie warunki zadania.

Przykładowe **niepoprawne** odpowiedzi (0 pkt)	
nauczyć się arabskiego być szybkim	odpowiedź jest niewystarczająco precyzyjna
się zatrudnić w pracy nauczyciela	odpowiedź niezgodna z tekstem
poznać inne języki i podróżować	odpowiedź poprawna uzupełniona elementem niezgodnym z tekstem

Zadanie 6.

Zadanie	**Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024**		**Poprawna odpowiedź**
	Wymaganie ogólne	**Wymagania szczegółowe**	
6.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].*	III.4) Zdający znajduje w tekście określone informacje.	B
6.2.			C
6.3.			A
6.4.			D
6.5.		III.1) Zdający określa główną myśl tekstu […].	C

Zadanie 7.

Zadanie	**Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024**		**Poprawna odpowiedź**
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
7.1.	II. Rozumienie wypowiedzi. *Zdający rozumie […] wypowiedzi pisemne o umiarkowanym stopniu złożoności […].*	III.5) Zdający rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu.	C
7.2.			A
7.3.			D
7.4.			B

Znajomość środków językowych

Zadanie 8.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
8.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].	C
8.2.			B
8.3.			B

Zadanie 9.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
9.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].	A
9.2.			C
9.3.			B
9.4.			B

Zadanie 10.

Zadanie	Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024		Poprawna odpowiedź
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
10.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].	*ago*
10.2.			*were/felt/became/ got*
10.3.			*more/heavier*

Przykłady odpowiedzi **niepoprawnych** (0 pkt)	
10.1.	back before earlier
10.2.	was been
10.3.	less jam of often

Zadanie 11.

Zadanie	**Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024**		**Poprawna odpowiedź**
	Wymaganie ogólne	**Wymaganie szczegółowe**	
11.1.	I. Znajomość środków językowych. *Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].*	I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].	*you are interested in / you take an interest in*
11.2.			*started/began to rain* *started raining*
11.3.			*one of the most difficult /* *one of the hardest/toughest*

Przykłady odpowiedzi **niepoprawnych** (0 pkt)	
11.1.	are you interested in do you care about you interested / you interested in you are interesting you are not interested in
11.2.	started rain / start a raining / starting to rain/be rain raining / was raining
11.3.	the most hardest the first difficult one of the difficulty

Wypowiedź pisemna

Zadanie 12.

Na początku każdego roku wiele osób decyduje się wprowadzić zmiany w swoim życiu. Ty również postanowiłeś(-aś) to zrobić. We wpisie na swoim blogu:

- **poinformuj czytelników, co postanowiłeś(-aś) zmienić i dlaczego**
- **opisz reakcję swoich bliskich na Twoje postanowienie**
- **przedstaw problem, który pojawił się w trakcie wprowadzania zmian w Twoim życiu**
- **wyjaśnij, w jaki sposób zamierzasz rozwiązać ten problem.**

Ogólne wymagania egzaminacyjne

I. Znajomość środków językowych.
Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

III. Tworzenie wypowiedzi.
Zdający samodzielnie tworzy […] proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne […].

IV. Reagowanie na wypowiedzi.
Zdający […] reaguje w formie prostego tekstu pisanego w typowych sytuacjach […].

V. Przetwarzanie wypowiedzi.
Zdający zmienia formę przekazu […] pisemnego […].

Szczegółowe wymagania egzaminacyjne

I. Zdający posługuje się w miarę rozwiniętym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych) […].

V.2) Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości.

V.3) Zdający przedstawia fakty z przeszłości […].

V.4) Zdający przedstawia […] nadzieje i plany na przyszłość.

V.6) Zdający wyraża i uzasadnia swoje opinie i poglądy, przedstawia i ustosunkowuje się do opinii i poglądów innych osób.

VII.3) Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia.

VII.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje […] intencje i pragnienia […].

VII.13) Zdający wyraża uczucia i emocje […].

VIII.3) Zdający przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim.

Każda wypowiedź jest oceniana przez egzaminatora w następujących kryteriach:

- treść
- spójność i logika wypowiedzi
- zakres środków językowych
- poprawność środków językowych.

Treść

W ocenie treści bierze się najpierw pod uwagę, do ilu podpunktów polecenia zdający się odniósł w swojej wypowiedzi, a następnie, ile z tych podpunktów rozwinął w zadowalającym stopniu. Za wypowiedź przyznaje się od 0 do 5 punktów, zgodnie z poniższą tabelą.

Do ilu podpunktów zdający się odniósł?	Ile podpunktów rozwinął?				
	4	3	2	1	0
4	5 pkt	4 pkt	3 pkt	2 pkt	2 pkt
3		3 pkt	3 pkt	2 pkt	1 pkt
2			2 pkt	1 pkt	1 pkt
1				1 pkt	0 pkt
0					0 pkt

Przykładowo: za wypowiedź, w której zdający odniósł się do 2 podpunktów i oba rozwinął, przyznaje się 2 punkty.

Uszczegółowienia dotyczące oceniania treści

1. W ocenie treści egzaminator kieruje się:
   a. nadrzędnymi zasadami dotyczącymi sposobu oceniania wypowiedzi podanymi w punktach 2–17 poniżej oraz ustaleniami przyjętymi w danej sesji egzaminacyjnej dla konkretnego zadania
   b. w razie wątpliwości – rozważeniem następujących kwestii:
      – w jakim stopniu jako odbiorca czuje się poinformowany w zakresie kluczowego elementu podpunktu polecenia?
      – w jaki sposób zdający realizuje dany podpunkt, np. za pomocą ilu zdań i jakich, za pomocą ilu czasowników/określników, jak złożona jest wypowiedź, jak wiele szczegółów przekazuje?
2. Należy uznać, że zdający **nie odniósł się** do danego podpunktu polecenia, jeśli
   a. nie realizuje tego podpunktu lub
   b. realizuje go w sposób niekomunikatywny.
3. Należy uznać, że zdający **odniósł się** do danego podpunktu polecenia, jeśli
   a. realizuje go w sposób komunikatywny, ale w minimalnym stopniu,
   b. rozbudowuje minimalną realizację podpunktu o dodatkową, komunikatywną informację.
4. Należy uznać, że zdający **rozwinął** dany podpunkt polecenia, jeśli odniósł się do niego w sposób bardziej szczegółowy, tzn. w realizacji podpunktu można wyodrębnić:
   a. przynajmniej trzy komunikatywne, minimalne odniesienia.
   b. jedno lub dwa bardziej rozbudowane, komunikatywne odniesienia.
5. W przypadku podpunktów polecenia, które składają się z dwóch członów
   a. jeśli zdający w minimalnym stopniu nawiązał do jednego członu, a drugiego nie zrealizował, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
   b. jeśli zdający nawiązał do obydwu członów w minimalnym stopniu, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu
   c. jeśli zdający rozbudował swoją wypowiedź tylko w zakresie jednego członu, a drugiego nie zrealizował, należy uznać, że odniósł się do danego podpunktu

d. jeśli zdający odniósł się do obydwu członów i przynajmniej jeden z nich przedstawił w sposób bardziej szczegółowy, należy uznać, że rozwinął wypowiedź.

6. Wyrażenia takie jak np. *have a probem, ask for help, stop driving* traktowane są jako jedno odniesienie się do podpunktu polecenia.
7. Realizacja podpunktu polecenia za pomocą synonimicznych wyrazów/wyrażeń lub wzajemnie wykluczających się wyrazów/wyrażeń, lub za pomocą równorzędnych wyrazów/wyrażeń jest traktowana jako jedno odniesienie.
8. Pospolite modyfikatory takie jak np. *very, a little, some, much, many* oraz zaimki nie są traktowane jako kolejne odniesienie do danego podpunktu polecenia.
9. Nazwy własne nie są traktowane jako kolejne odniesienie do danego podpunktu polecenia, chyba że w wyraźny sposób wnoszą dodatkowe informacje.
10. Realizację poszczególnych podpunktów polecenia ocenia się w całej wypowiedzi; odniesienia do tego samego podpunktu polecenia mogą wystąpić w różnych częściach pracy.
11. Ten sam fragment tekstu nie może być traktowany jako realizacja dwóch różnych podpunktów polecenia.
12. Jeśli zdający traktuje poszczególne podpunkty polecenia jak zadawane pytania i tworzy wypowiedź przez odpowiadanie na te pytania, nie dbając o precyzyjne przekazanie informacji wymaganych w każdym podpunkcie polecenia, prowadzi to do obniżenia punktacji za treść oraz może powodować obniżenie punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
13. Jeżeli zdający realizuje podpunkt polecenia w sposób niestandardowy, budzący wątpliwość, to wymagany jest w wypowiedzi element, który wskazuje, że informacja dotyczy danego podpunktu polecenia i jest logicznie uzasadniona.
14. Jeżeli zdający realizuje podpunkt polecenia, ale komunikacja jest znacznie zaburzona na skutek użycia niewłaściwej struktury leksykalno-gramatycznej, podpunkt rozwinięty traktowany jest jako podpunkt, do którego zdający tylko się odniósł, a podpunkt, do którego zdający się odniósł, jako niezrealizowany.
15. Dopuszcza się udzielenie przez zdającego wymijającej odpowiedzi, np. *Nie wiem, kiedy…/ Nie wiem, co… / Nie wiem, dlaczego…*, jeśli odpowiedź taka spełnia warunki polecenia. Nie akceptuje się odpowiedzi nienaturalnych w danej sytuacji komunikacyjnej.
16. Jeżeli zdający realizuje kluczowy fragment wypowiedzi w języku polskim, uznaje się realizację podpunktu polecenia za niekomunikatywną,
17. Jeżeli zdający używa języka polskiego we fragmencie wypowiedzi, który nie jest kluczowy do realizacji polecenia, fragment w języku polskim nie jest brany pod uwagę w ocenie treści.

Zadanie 12.

Na początku każdego roku wiele osób decyduje się wprowadzić zmiany w swoim życiu. Ty również postanowiłeś(-aś) to zrobić. We wpisie na swoim blogu:

- **poinformuj czytelników, co postanowiłeś(-aś) zmienić i dlaczego**
- **opisz reakcję swoich bliskich na Twoje postanowienie**
- **przedstaw problem, który pojawił się w trakcie wprowadzania zmian w Twoim życiu**
- **wyjaśnij, w jaki sposób zamierzasz rozwiązać ten problem.**

Hi everyone!
I've made some New Year's resolutions!

• **poinformuj czytelników, co postanowiłeś(-aś) zmienić i dlaczego**
VII.3) Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia. **VII.5) Zdający wyraża i uzasadnia swoje […] intencje i pragnienia […].**
Ten podpunkt polecenia jest **dwuczłonowy**. Aby odpowiedź zdającego mogła być uznana za rozwiniętą, wymagane jest odniesienie się do jego obydwu członów (poinformowanie jaką zmianę zdający postanowił wprowadzić w swoim życiu oraz wyjaśnić, co go do takiej decyzji skłoniło) i zrealizowanie jednego z nich w sposób bardziej szczegółowy, np. *I decided to take up jogging because I want to be fitter for the summer holidays*. (odniósł się i rozwinął) / *I decided to start eating less sweets because they make my teeth decay and I have to visit a dentist every month.* (odniósł się i rozwinął). Zmiany, które zdający zdecydował się wprowadzić mogą dotyczyć każdej dziedziny życia, np. *I decided to cook at home* / *I started to read a book once a month.* / *I stopped smoking. / I eat less sugar. / I don't study at night.* Jeżeli zdający w minimalnym stopniu nawiązał **tylko** do jednego członu, tj.: a) informuje czytelników jaką zmianę postanowił wprowadzić w swoim życiu, np. *I decided to eat more vegetables.* (nawiązanie do pierwszego członu, drugi niezrealizowany) ALBO b) wyjaśnia dlaczego zdecydował się wprowadzić zmianę w swoim życiu, np. *I want to be healthy.* (nawiązanie do drugiego członu, pierwszy niezrealizowany), wówczas uznaje się, że odniósł się do tego podpunktu polecenia. Jeżeli zdający rozbudował swoją wypowiedź tylko w zakresie jednego członu, a drugiego nie zrealizował, np. a) *I decided to start eating less sweets, drink more water and I started jogging.* (rozbudowana informacja o wprowadzonych zmianach, ale brak informacji, co go do tej zmany skłoniło); b) *I decided to introduce changes in my life because all my friends and family keep telling me that I'm too fat.* (rozbudowana informacja o tym, dlaczego zdecydował się wprowadzić zmianę w swoim życiu, ale brak informacji jaką konkretną zmianę zdecydował się wprowadzić), wówczas uznaje się, że odniósł się do tego podpunktu polecenia.

Spójniki *so, because* nie są wymagane, jeżeli z kontekstu pracy jasno wynika powód wprowadzenia zmian w życiu zdającego, np. *I started a vegetarian diet. Specialists claim it will help me lose weight.* (odniósł się i rozwinął)

Nie akceptuje się odpowiedzi, w których zdający nie przedstawia zmian w swoim życiu, np. informuje o codziennych czynnościach i z kontekstu wypowiedzi nie wynika, że wymienione czynności są związane z faktem wprowadzenia zmiany, np. *I play tennis. / I sleep 8 hours per day. / I always walk to school.*

nie odniósł się	**odniósł się**	**odniósł się i rozwinął**
I like swimming. I'm fat.	I changed my habit of spending too much time online. My resolution is to go to the gym.	I stopped watching TV. I realized that I had too little time for my friends, and I started losing them. My resolution is to go to the gym because I have weak muscles and need to make friends.

- **opisz reakcję swoich bliskich na Twoje postanowienie**

V.3) Zdający przedstawia fakty z teraźniejszości i przeszłości
V.6) Zdający […] przedstawia i ustosunkowuje się do opinii i poglądów innych osób.

Należy uznać każdą komunikatywną odpowiedź, w której zdający odnosi się do reakcji jego bliskich osób: rodziców/rodziny/kolegów/koleżanek na jego postanowienie wprowadzenia zmian w życiu. Jako reakcję uznaje się, np.

- emocje, uczucia bliskich dla niego osób wywołane zmianami, które zdający wprowadził w swoim życiu, np. *My friends were surprised.* (odniósł się); *My mother is shocked because she thought I hate physical activities.* (odniósł się i rozwinął) LUB
- opinie bliskich osób na temat zmian jakie zdający wprowadził w swoim życiu, np. *My friends think it's a great idea.* (odniósł się); *Some of my friends think I'm crazy and they don't understand my decision. They say I shouldn't train so much.* (odniósł się i rozwinął); LUB
- czynności/działania podjęte przez osoby bliskie dla zdającego, np. *One of my cousins made fun of me.* (odniósł się); *Ann and John decided to join me during my workout in the gym. They said my resolution was great.* (odniósł się i rozwinął).

Nie jest wymagana reakcja wielu osób na postanowienie zdającego. Wystarczy reakcja jednej osoby, np. *My friend congratulated me*. (odniósł się)

Jeżeli zdający przedstawia własną reakcję i/lub reakcje osób, które nie są jego bliskimi,

to taka realizacja tego podpunktu polecenia jest kwalifikowana na poziom niższy, np. *Some people laughed at me.* (O→NO). *This resolution is very hard for me*. (O→NO) ALE własne reakcje zdającego i/lub innych osób, które nie są jego bliskimi mogą być traktowane jako element rozwijający, **pod warunkiem**, że zdający realizuje kluczowy element tego polecenia, czyli przedstawia reakcję bliskich na jego postanowienie/zmiany w życiu, np. *Some fit people at the gym laughed at me but my friends supported me.* (odniósł się i rozwinął) *This resolution is very hard for me but all*

my close friends wish me good luck and call me a reasonable person. (odniósł się i rozwinął

Jeżeli zdający przedstawia reakcję na jego postanowienie, ale nie jest jasne, o czyją reakcję chodzi, to taka realizacja tego podpunktu polecenia jest kwalifikowana na poziom niższy, np. *They were excited*. (O→NO)

Przedstawienie opinii zdającego na temat jego bliskich jest traktowane jako element rozwijający, **pod warunkiem**, że zdający realizuje kluczowy element tego polecenia, czyli przedstawia ich reakcję na jego postanowienie, np. *My friends are nice.* (nie odniósł się); ALE *My friends are nice and they want to go swimming with me.* (odniósł się); *My friends were cool. They waited for me before classes and clapped when I came riding on my bike.* (odniósł się i rozwinął)

Informacja o reakcjach rodziny/kolegów/koleżanek na jego postanowienie nie musi być wyrażona w czasie przeszłym. *My mum doesn't believe I will continue it for more than two weeks.* (odniósł się) *Father is a doctor so he is satisfied with my decision*. (odniósł się)

nie odniósł się	**odniósł się**	**odniósł się i rozwinął**
My mum loves me.	My brothers support me.	My brothers support me. They go jogging with me and help me prepare healthy meals.
I'm really excited with it. / I'm proud of myself.	At first my friends were worried about me.	At first my friends were worried about me. They felt I wouldn't stop using Facebook. But later they were surprised that I managed to do it.

- **przedstaw problem, który pojawił się w trakcie wprowadzania zmian w Twoim życiu**

V.2) Zdający opowiada o czynnościach, doświadczeniach i wydarzeniach z przeszłości i teraźniejszości.

Należy uznać każdą komunikatywną odpowiedź, w której zdający opisuje jakiś problem, i z kontekstu wynika, że problem pojawił się w trakcie wprowadzania zmiany w jego życiu. Problem może dotyczyć, np, innych zaangażowanych osób, skutków ubocznych/konsekwencji wprowadzania, niezbędnych warunków, wydarzeń, np. *I have a little problem, because I don't have enough money to pay for going to the gym every day; One day while washing the windows I fell down and broke my leg.*
Wskazany problem nie musi dotyczyć zdającego.

Samo poinformowanie, że w trakcie wprowadzania zmian w życiu zdającego pojawił się problem, **nie jest traktowane** jako realizacja tego podpunktu polecenia oraz nie jest elementem rozwijającym. *While being on a diet, I have problems*. (nie odniósł się)

Okoliczności zaistnienia problemu są traktowane jako element rozwijający, **pod warunkiem,** że zdający realizuje kluczowy element tego podpunktu polecenia, czyli wskazuje problem, który pojawił się w trakcie wprowadzania zmian w jego życiu, np. *On*

the first day of riding a bike I had a problem. The police stopped me, and I had to pay a fine. (odniósł się i rozwinął)

Nie jest wymagane użycie czasu przeszłego. Akceptowana jest wypowiedź, w której zdający informuje o obecnym lub przypuszczalnym problemie/problemach. *But while being on a diet, I have a problem. I lose motivation day after day*. (odniósł się)

Nie akceptuje się odpowiedzi, w której zdający stwierdza, że nie było żadnego problemu, np. *There was no problem.*

nie odniósł się	odniósł się	odniósł się i rozwinął
Everything went well.	It's hard to keep diet.	The beginning was the hardest time for me. It was very difficult for me to get used to sleeping for more hours and not eating after 5 pm.
It was very difficult.	No one could help me.	[I started cooking for myself] My homemade meals taste pretty bland and boring.

- **wyjaśnij, w jaki sposób zamierzasz rozwiązać ten problem.**

VII.3) Zdający […] przekazuje informacje i wyjaśnienia […].
V.4) Zdający przedstawia […] nadzieje i plany na przyszłość […].

Należy uznać każdą komunikatywną odpowiedź, w której zdający odnosi się do sposobu rozwiązania wspomnianego wcześniej problemu, np.

a) przedstawia podjęte/zaplanowane działania, np. *I tried to find a new person to teach me how to play the guitar.*
b) informuje, kogo poprosił/poprosi o pomoc, np. *I asked my mum to help me.*

Konsekwencje/efekty działań/decyzji podjętych w celu rozwiązania problemu, traktowane są jako element rozwijający, np. *I'm going to see a dietician. She'll tell me which vegetables to eliminate from the diet and get rid of allergies*. (odniósł się i rozwinął)

Nie akceptuje się odpowiedzi, w której zdający, nie wskazuje żadnego sposobu rozwiązania wspomnianego wcześniej problemu, np. *I don't know what to do with it.*

nie odniósł się	odniósł się	odniósł się i rozwinął
I had a few ideas what to do.	I'll change my job.	My mum promised to help me cook vegetarian dishes.
Do you have any ideas what I can do?	That's why I bought a bike.	I came up with an idea to borrow some money from my grandma. She is very helpful.

Spójność i logika wypowiedzi

W ocenie spójności i logiki wypowiedzi bierze się pod uwagę, czy i w jakim stopniu wypowiedź jest klarowna, funkcjonuje jako całość dzięki jasnym powiązaniom (np. leksykalnym, gramatycznym) wewnątrz zdań oraz między zdaniami lub akapitami i nie zawiera fragmentów, które są sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania.

2 pkt	Wypowiedź jest w całości spójna i logiczna zarówno na poziomie poszczególnych zdań, jak i całego tekstu LUB w wypowiedzi występują sporadyczne usterki w spójności i/lub logice.
1 pkt	Wypowiedź zawiera dość liczne usterki w spójności/logice na poziomie poszczególnych zdań i/lub całego tekstu.
0 pkt	Wypowiedź jest w znacznej mierze niespójna/nielogiczna; zbudowana jest z fragmentów trudnych do powiązania w całość

Jeśli w pracy występuje dłuższy fragment tekstu (np. 1–2 zdania), który jest niejasny/niekomunikatywny, przyznaje się 1 punkt. Jeśli takich fragmentów jest więcej lub są one dłuższe, przyznaje się 0 punktów.

Dodatkowe uwagi dotyczące oceniania spójności i logiki wypowiedzi

1. Zaburzenie spójności i/lub logiki może wynikać np. z:
   - braku połączenia wypowiedzi piszącego z podanym początkiem, braku połączenia między częściami tekstu, np. odwoływanie się do czegoś, co nie jest wcześniej wspomniane.
   - nieuzasadnionego użycia czasowników w różnych czasach gramatycznych (przeskakiwania z jednego czasu gramatycznego na inny).
   - błędów językowych i/lub ortograficznych, które powodują zakłócenie komunikacji, np. sprawiają, że odbiorca gubi się, czytając tekst.
   - przytoczenia argumentu, który jest sprzeczny z ogólnie przyjętymi zasadami rozumowania (jeśli nie ma w pracy żadnego uzasadnienia/kontekstu tłumaczącego taką właśnie realizację danego podpunktu).
2. Zdający nie musi realizować podpunktów polecenia w kolejności, w jakiej są wymienione w zadaniu. Sama zmiana kolejności nie może być podstawą do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
3. Brak podziału na akapity nie prowadzi automatycznie do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
4. Brak powiązania między rozwinięciem napisanym przez zdającego, a zdaniem wprowadzającym i/lub kończącym podanym w arkuszu może być podstawą do obniżenia punktacji za spójność i logikę wypowiedzi.
5. Jeżeli w pracy nie są zaznaczone żadne błędy w spójności/logice, należy przyznać 2 punkty w tym kryterium.
6. Jako usterki w spójności/logice egzaminator oznacza te fragmenty, w których gubi się czytając tekst. Błędy językowe i ortograficzne mogą powodować zaburzenie spójności i logiki, ale wiele zależy od kontekstu wypowiedzi. Ten sam błąd może w mniejszym lub większym stopniu zaburzać zrozumienie tekstu. Może on wpływać na ocenę spójności i logiki i/lub przekazania komunikatu.

7. Błędy logiczne mogą często wynikać z niewystarczającego kontekstu w treści pracy, braku kluczowego elementu do uzasadnienia stwierdzenia, które samo w sobie jest sprzeczne z zasadami logiki.
8. Wyrazy napisane po polsku lub w języku innym niż język egzaminu egzaminator zaznacza jako błędy w spójności, jeśli w znacznym stopniu utrudniają zrozumienie komunikatu. Jeśli komunikacja nie jest zaburzona, podkreśla je jedynie jako błędy językowe.
9. Jeśli praca (lub jej obszerne fragmenty) jest w znacznej większości niespójna/ niekomunikatywna/niezrozumiała dla odbiorcy, egzaminator może zaznaczyć całość pracy (lub dany fragment) „pionową falą" na marginesie i nie podkreślać poszczególnych zaburzeń. Jednocześnie w takiej pracy oznacza się błędy.

Zakres środków językowych

W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych; liczne precyzyjne sformułowania
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; wyłącznie najprostsze środki językowe ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia

Praca może otrzymać liczbę punktów wskazaną w tabeli, jeśli spełnia wszystkie wymogi określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Pod pojęciem „szeroki zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B1 (lub wyższym), które umożliwiają zdającemu swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „zadowalający zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne na poziomie B1, które umożliwiają zdającemu w miarę swobodne i precyzyjne zrealizowanie polecenia.

Pod pojęciem „ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się mało zróżnicowane środki leksykalno-gramatyczne, często poniżej poziomu B1, które umożliwiają zdającemu zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały głównie proste środki językowe.

Pod pojęciem „bardzo ograniczony zakres środków językowych" użytych w pracy rozumie się środki leksykalno-gramatyczne znacznie poniżej poziomu B1, które umożliwiają zdającemu

zrealizowanie polecenia, ale wypowiedzi brakuje precyzji i użyte zostały jedynie najprostsze środki językowe.

Pod pojęciem „precyzyjne sformułowania” rozumie się wyrażanie myśli z wykorzystaniem słownictwa swoistego dla tematu i unikanie wyrazów o wysokim stopniu pospolitości, takich jak *good, nice*, *interesting,* stosowanie typowych dla danego języka związków wyrazowych oraz struktur gramatycznych precyzyjnie pasujących do danej sytuacji komunikacyjnej (np. *heavy traffic* zamiast *many cars on the road; There is a book on the table.* zamiast *On the table is a book.).*

Do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte poprawnie lub z drobnymi błędami, np. ortograficznymi, pod warunkiem że zdający stosuje te struktury odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym ich użyto, jest jasny i zrozumiały dla odbiorcy, np. *The book was (writen) in the 19th century*.

Poprawność środków językowych

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne oraz ich wpływ na komunikatywność wypowiedzi.

2 pkt	• brak błędów • nieliczne błędy niezakłócające komunikacji lub sporadycznie zakłócające komunikację
1 pkt	• liczne błędy niezakłócające komunikacji lub czasami zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy niezakłócające komunikacji
0 pkt	• liczne błędy często zakłócające komunikację • bardzo liczne błędy czasami lub często zakłócające komunikację

W ocenie poprawności środków językowych bierze się pod uwagę orientacyjny stosunek liczby błędów do długości tekstu stworzonego przez zdającego (nie ma potrzeby liczenia wyrazów i błędów). „Liczne” błędy w przypadku tekstu bardzo krótkiego to nie to samo, co „liczne” błędy w przypadku tekstu dłuższego.

Oznaczanie błędów w wypowiedziach pisemnych

Błędy oznacza się tylko w wypowiedzi zdającego stosując oznaczenia podane w tabeli; nie oznacza się rodzaju błędu na marginesie.

RODZAJ BŁĘDU	SPOSÓB OZNACZENIA	PRZYKŁAD
błąd językowy (leksykalny, gramatyczny)	podkreślenie linią prostą	*Marek lubić czekoladę.*
błąd językowy spowodowany brakiem wyrazu	znak √ w miejscu brakującego wyrazu	*Marek √ czekoladę.*

błąd ortograficzny	otoczenie wyrazu kołem	*Słońce (gżeje.)*
błąd językowy i ortograficzny w jednym wyrazie	podkreślenie linią prostą i otoczenie kołem	*Słońce (gżać) w lecie.*
błędy w spójności / logice	podkreślenie linią falistą	*Założyłem kurtkę bo było gorąco.*

Błędy ortograficzne zmieniające znaczenie wyrazu są traktowane jako błędy językowe i oznaczane podkreśleniem wyrazu linią prostą.
Nie oznacza się błędów interpunkcyjnych.
Usterki w spójności i logice występujące pomiędzy akapitami mogą być zaznaczane „pionową falą” na marginesie.

Uwagi dodatkowe

1. Wypowiedź jest oceniana na 0 punktów w każdym kryterium, jeżeli jest:
   - nieczytelna LUB
   - całkowicie niezgodna z poleceniem LUB
   - niekomunikatywna dla odbiorcy LUB
   - odtworzona z podręcznika lub innego źródła (nie jest wówczas uznawana za wypowiedź sformułowaną przez zdającego).
2. Praca napisana niesamodzielnie, np. zawierająca fragmenty odtworzone z podręcznika lub innego źródła, w tym internetowego, lub przepisane z arkusza egzaminacyjnego lub od innego zdającego, jest powodem do unieważnienia części pisemnej egzaminu z języka obcego. W przypadku stwierdzenia podczas przeprowadzania egzaminu lub podczas sprawdzania pracy egzaminacyjnej niesamodzielnego rozwiązywania przez zdającego zadań zawartych w arkuszu egzaminacyjnym dyrektor komisji okręgowej, w porozumieniu z dyrektorem Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, unieważnia zdającemu część pisemną egzaminu maturalnego z danego przedmiotu.
3. Jeżeli praca zawiera fragmenty na zupełnie inny temat, wyuczone na pamięć lub fragmenty całkowicie nienawiązujące do polecenia, a jednocześnie zaburzające spójność i logikę tekstu, są one otaczane kołem i nie są brane pod uwagę przy liczeniu wyrazów i ocenie środków językowych i poprawności środków językowych.
4. Jeżeli wypowiedź zawiera **60** wyrazów lub mniej, jest oceniana wyłącznie w kryterium treści. W pozostałych kryteriach przyznaje się 0 punktów. W takich pracach nie oznacza się błędów.
5. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się również 0 punktów. W takich pracach oznacza się błędy.
6. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie. W takich pracach oznacza się błędy.
7. W ocenie poprawności środków językowych nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych w wypowiedziach zdających, którym przyznano takie dostosowanie warunków przeprowadzania egzaminu, zgodnie z *Komunikatem dyrektora Centralnej*

Komisji Egzaminacyjnej w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu maturalnego w danym roku szkolnym. Błąd ortograficzny zmieniający znaczenie wyrazu w pracy dyslektyków to błąd językowy. Jest on brany pod uwagę w ocenie poprawności środków językowych.

8. Zdający może używać oryginalnej pisowni w obcojęzycznych nazwach geograficznych, nazwach obiektów sportowych, gazet, zespołów muzycznych, programów telewizyjnych, tytułach, pod warunkiem, że podaje wyjaśnienie w języku egzaminu, tak aby informacja była komunikatywna dla odbiorcy. Z tekstu musi wynikać, że jest mowa o gazecie, filmie, grupie muzycznej itd. lub musi wystąpić określenie *film, band*, np. *film* „M jak miłość”, *„Świat Dysku” magazine.*
   Jeżeli zdający podaje nazwę w języku innym niż zdawany i nie podaje objaśnienia, całe wyrażenie jest podkreślane linią prostą i traktowane jako jeden błąd językowy, np. *I read Nowe Horyzonty*. – 1 błąd językowy. Oprócz tego całe wyrażenie podkreślane jest linią falistą i traktowane jako błąd w spójności. Jeśli użycie tej nazwy jest kluczowe dla realizacji polecenia, ta informacja nie jest uwzględniana w ocenie treści.
9. Zabronione jest pisanie wypowiedzi obraźliwych, wulgarnych lub propagujących postępowanie niezgodne z prawem. W przypadku takich wypowiedzi zostanie podjęta indywidualna decyzja dotycząca danej pracy, np. nie zostaną przyznane punkty za zakres środków językowych oraz za poprawność środków językowych lub cała wypowiedź nie będzie podlegała ocenie.

Uwagi dotyczące zasad liczenia wyrazów w wypowiedziach zdających

1. Liczone są wyrazy oddzielone spacją, np. *at home* (2 wyrazy), *for a change* (3 wyrazy), 1789 (1 wyraz), 10.01.2020 (1 wyraz), 10 September (2 wyrazy)
2. Jako **jeden** wyraz liczone są
   - formy skrócone (*don’t, can’t, isn’t, haven’t* itd.)
   - wyrazy łączone dywizem, np. *well-built, twenty-four*,
   - oznaczenia, symbole literowe, bez względu na liczbę liter, np. *SMS*/*sms*,
   - adres mailowy lub internetowy oraz numer telefonu,
3. Cyfry rzymskie traktuje się jak pozostałe cyfry i liczby.
4. Podpis XYZ nie jest uwzględniany w liczbie wyrazów.
5. Nie uznaje się i nie uwzględnia w liczbie wyrazów symboli graficznych używanych w Internecie (np. „buźki”).
6. Bierze się pod uwagę wyrazy w języku innym niż język egzaminu, np. *I read Nowe Horyzonty* – 4 wyrazy.